

Vittraskolorna AB
Org.nr. 556458-6716
info@vittra.se

2021-03-01
Dnr 2020:1237

Rektor
johan.skeppstedt@vittra.se

Beslut

efter kvalitetsgranskning av skolors läromedelsstrategi vid Vittra Kungshagen belägen i Nyköpings kommun med Vittraskolorna AB som huvudman

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning av skolors läromedelsstrategi på Vittra Kungshagen. Syftet är att granska i vilken utsträckning det i skolorna finns en välfungerande läromedelsstrategi som leds och samordnas av rektor. Granskningen inriktas mot skolornas processer vid kvalitetssäkring och val av läromedel i de samhällsorienterande ämnena i årskurs 7-9.¹

Läsanvisning

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen satt upp i granskningen, vilket beskrivs under respektive område. Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av framtagna kvalitetskriterier, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. I bilaga 1 och 2 återfinns fakta om skolan samt mer information om hur granskningen genomförts. Granskningens författningsstöd återfinns i bilaga 3. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Vittra Kungshagen i följande utsträckning:

Rektors strategi för kvalitetssäkring och val av läromedel i de samhällsorienterande ämnena

Rektorn har i flera delar en strategi för kvalitetssäkring och val av läromedel i de samhällsorienterade ämnena i årskurs 7-9.

¹ Skolinspektionen har för den här granskningen definierat läromedel som ett strukturerat material som lärare använder i undervisningssituationen. Det finns analoga respektive digitala läromedel. Många analoga läromedel innefattar digitala komponenter. Digitala läromedel är läromedel som elever tar del av genom olika former av digitala verktyg. Granskningen omfattar såväl digitala som analoga (förlagsproducerade) läromedel samt det egenproducerade och delade material som lärare använder för att förmedla undervisningsstoffet (t.ex. stenciler, facklitteratur/faktatexter, skönlitteratur, tryckta/elektroniska tidningar, film/bild/ljud, PPT-presentationer). Det kan därmed också handla om material som inte är producerat som läromedel men som används som detta i undervisningen.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Rektorn behöver se till att principerna för kvalitetssäkring och val av läromedel i högre grad är kända och förankrade hos lärarna.

Lärarnas kvalitetssäkrings- och urvalsarbete för att tillhandahålla läromedel i de samhällsorienterade ämnena

Läraren har i flera delar ett kvalitetssäkrings - och urvalsarbete för att tillhandahålla läromedel av god kvalitet i de samhällsorienterade ämnena i årskurs 7-9.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Läraren behöver i kvalitetssäkring och val av läromedel utveckla sitt arbete med att granska hur läromedlen stämmer överens med aktuella forskningsrön om ämnet och ämnets didaktik.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 2021-09-01 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena och resultat av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 4) användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till dokument.goteborg@skolinspektionen.se eller per post till Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2020:1237) i de handlingar som sänds in samt ange skolans och huvudmannens namn.

Skolinspektionen är medveten om att många skolor i dagsläget är påverkade med anledning av Covid-19. Följden kan vara stor frånvaro av personal eller att resurser måste tas i anspråk för nya förhållanden. Vi följer kontinuerligt situationen och hur den påverkar skolsystemet i olika delar av landet. Om du som huvudman behöver längre uppföljningstid kontakta Skolinspektionen för prövning.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors strategi för kvalitetssäkring och val av läromedel i de samhällsorienterande ämnena

Inom detta område granskar Skolinspektionen med vilken kvalitet rektor utformar en strategi för kvalitetssäkring och val av läromedel i de samhällsorienterande ämnena på skolan. Det omfattar hur rektor ser till att det finns gemensamma principer som vägleder lärare i deras fortlöpande kvalitetssäkring och val av läromedel. Det omfattar också vilka förutsättningar som finns i form av avsatt tid och etablerade samverkansstrukturer, för att kunna söka nya läromedel och fortlöpande kvalitetssäkra dessa samt befintliga läromedel. Vidare granskas om kvalitetssäkring och val av läromedel följs upp i skolans systematiska kvalitetsarbete och om skolan planerar långsiktigt för hur läromedel ska hållas uppdaterade.

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn har i flera delar en strategi för kvalitetssäkring och val av läromedel i de samhällsorienterande ämnena i årskurs 7-9. Skolinspektionen gör bedömningen utifrån att rektorn har kommunicerat principer som ska vara vägledande vid val och kvalitetssäkring av läromedel även om de inte i tillräcklig grad är kända och förankrade. Vidare framgår att det finns strukturer och goda tidsmässiga förutsättningar för läraren att samarbeta med andra lärare i arbetslaget kring kvalitetssäkring och val av läromedel. Det saknas dock en arbetsbeskrivning där det framgår vem som gör vad och hur läromedelsvalen ska gå till. Det framkommer i granskningen att skolan har en introduktion för obehöriga lärare, där kvalitetssäkring och val av läromedel ingår. Vidare framkommer att rektorn arbetar med att följa upp kvalitetssäkring och val av läromedel inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet och att vissa utvecklingsinsatser med koppling till läromedel har vidtagits. Slutligen framgår det att rektorn planerar för hur läromedel ska hållas aktuella och uppdaterade och att resurser avsätts för nödvändiga inköp utifrån identifierade behov.

Av Skolinspektionens granskning framgår att rektorn ger ledning och stöd kring lärarens kvalitetssäkring och val av läromedel. Det finns enligt rektorn principer för lärarens kvalitetssäkring och val av läromedel även om de inte i tillräcklig grad är kända och förankrade. Det framkommer i intervjun med rektorn och av inskickad dokumentation att skolan i val av läromedel kvalitetssäkrar utifrån olika perspektiv. Rektorn berättar att principerna för val av läromedel utgår från att de ska främja elevernas kunskapsutveckling och att de ska utgå från elevernas skilda behov. Det framgår av inskickad dokumentation från huvudmannen att skolans val av läromedel ska beaktas utifrån skolans jämställdhetsuppdrag. Läraren berättar i intervjun

att skolans läromedel ska väljas utifrån elevers olika behov och att de ska överensstämma med läroplanen även om principerna för att välja läromedel inte är så tydligt uttalade. Läraren säger vidare att det är en frihet att välja läromedel och att rektorn inte bestämmer vilket läromedel hen ska välja.

Av Skolinspektionens granskning framkommer att rektorn ger förutsättningar för samarbete kring kvalitetssäkring och val av läromedel. Rektorn berättar i intervjun att det finns strukturer för samarbete med andra lärare på huvudmannanivå där läraren på skolan deltagit i ett kvalitetssäkringsarbete kring val av läromedel. Vidare berättar rektorn att skolan har en arbetslagskonferens och en kompetensutvecklingskonferens per vecka. Rektorn säger att val av läromedel är en del av det arbete som sker under dessa konferenser, dock framkommer i intervjun med rektorn att det inte finns någon arbetsbeskrivning för val av läromedel, vilket bekräftas av läraren. Läraren säger att elevhälsoteamet är med och tar fram läromedel för att anpassa utifrån elevernas behov. Rektorn tillägger att studie- och yrkesvägledaren också är med och tar fram läromedel exempelvis i samband med elevernas praktiska arbetslivsorientering. Rektorn berättar att skolan har en introduktion och en plan för obehöriga lärare, där kvalitetssäkring och val av läromedel ingår. Läraren berättar att arbetslaget säkerställer att planen följs för introduktion av nya eller obehöriga lärare.

Av Skolinspektionens granskning framkommer att rektorn följer upp lärarens val av läromedel inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet. Rektorn uppger att det ingår i det systematiska kvalitetsarbetet att följa upp lärarens läromedelsval utifrån elevernas resultat samt utifrån skolans värdegrundsuppdrag. Det görs en analys var sjätte vecka, där frågor om läromedlens betydelse för måluppfyllelsen undersöks. Om exempelvis ett ämne skulle ha låg måluppfyllelse sker en analys på samma sätt om det skulle vara hög måluppfyllelse. Det framkommer också i granskningen att rektorn följer upp lärarens val av läromedel, till exempel i samtal på arbetslags- och ämnesmöten. Rektorn berättar också att hen gör klassrumsobservationer där val av läromedel diskuteras. Uppföljningen har bland annat lett till utvecklingsinsatser kring digitala läromedel för elever med läs- och skrivsvårigheter vilket enligt rektorn har bidragit till en högre måluppfyllelse för dessa elever. Läraren bekräftar att skolan har utvärderingar var sjätte vecka där de analyserar varför resultaten ser ut på ett visst sätt och att utvärderingarna kan handla om läromedel.

Av Skolinspektionens granskning framkommer att rektorn planerar för hur läromedel ska hållas aktuella och uppdaterade. Rektorn säger i intervjun att det exempelvis görs en behovsinventering utifrån förändringar i läroplanen, och läromedlen inventeras inför kommande läsår. Rektorn berättar vidare att hen avsätter resurser utifrån identifierade behov, och att rektorn i dialog med huvudmannen säkerställer att eleverna har tillgång till läromedel som behövs för utbildningen. Läraren bekräftar

tar att skolan uppdaterar läromedel kontinuerligt då skolan jobbar enligt ett återkommande sexveckorsschema samt att läraren inför varje läsår går igenom vad de har för material. Läraren får en basbudget men kan vid behov äska ytterligare medel.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Rektorn behöver se till att principerna för kvalitetssäkring och val av läromedel i högre grad är kända och förankrade hos lärarna.

Skolinspektionens granskning visar att rektorn i flera delar utformar en strategi för kvalitetssäkring och val av läromedel. Även om strategin omfattar kvalitetsaspekter i valen av läromedel så behöver principerna för att vägleda läraren vid val av läromedel tydliggöras.

Enligt skollagen ska det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ledas och samordnas av rektorn. Rektorn har, enligt läroplanen, ett särskilt ansvar för att alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda läromedel av god kvalitet för en tidsenlig utbildning.

Skolinspektionen bedömer att rektorn behöver utveckla arbetet med kvalitetssäkring och val av läromedel genom att se till att principerna tydliggörs och att de anpassas utifrån olika läromedelskategorier som ska vägleda läraren i kvalitetssäkringen och valen av läromedel. Det kan göras genom att ta fram en arbetsbeskrivning som tydliggör gemensamma utgångspunkter för kvalitetssäkring och val av läromedel samt vad läraren förväntas genomföra i ett sådant arbete.

Lärarnas kvalitetssäkrings- och urvalsarbete för att tillhandahålla läromedel i de samhällsorienterande ämnena

Inom detta område granskar Skolinspektionen med vilken kvalitet lärarna i de samhällsorienterande ämnena kvalitetssäkrar och väljer läromedel. Det omfattar hur lärarna granskar att läromedlen överensstämmer med ämnets centrala innehåll och syfte och läroplanens värdegrund samt omfattar väsentliga delar av ämnet på ett sätt som skapar överblick, sammanhang och en röd tråd genom ämnesstudierna. Vidare omfattar det hur lärarna granskar läromedlen utifrån aktuell forskning och samhällsutveckling inom ämnets ramar samt läromedlets möjlighet till anpassning utifrån elevers behov och förutsättningar.

Skolinspektionen bedömer följande: Läraren har i flera delar ett kvalitetssäkrings- och urvalsarbete för att tillhandahålla läromedel av god kvalitet i de samhällsorienterande ämnena i årskurs 7-9. Skolinspektionen gör bedömningen utifrån att läraren har ett strukturerat arbetssätt vad gäller kvalitetssäkring och val av läromedel som tar hänsyn till ämnets centrala innehåll och syfte. Det framgår vidare att läraren inför val av läromedel granskar läromedlens överensstämmelse med läroplanens värdegrund och reflekterat kring de värden som förmedlas. Vidare framkommer av Skolinspektionens granskning att läraren till viss del granskar läromedlens aktualitet och samstämmighet med samhällsutvecklingen men forskningsrön om ämnet och ämnets didaktik kan dock utvecklas, breddas och fördjupas. Slutligen framgår av Skolinspektionens granskning att läraren i val av läromedel är medveten om och tar hänsyn till läromedlens möjlighet till anpassning till elevernas skilda behov.

Av Skolinspektionens granskning framgår att läraren har ett strukturerat arbetssätt vad gäller kvalitetssäkring och val av läromedel som tar hänsyn till ämnets centrala innehåll och syfte. Läraren säger i intervjun att hen arbetar systematiskt efter ett läsårshjul där läromedel väljs utifrån det centrala innehållet. Läraren har ett grundutbud med både analoga och digitala läromedel som hen utgår från och som är i överensstämmelse med ämnets centrala innehåll och syfte och är anpassat till elevers skilda behov. Rektorn berättar att det sker återkommande samtal och diskussioner i arbetslaget till exempel om att läromedlen ska främja elevernas kunskapsutveckling, vilket följs upp var sjätte vecka. Rektorn säger också att lärarens val av läromedel utgår från vilka gemensamma arbetsområden läraren ska jobba med som tar sin utgångspunkt från ämnens centrala innehåll och syfte. Vidare berättar rektorn att vissa läromedel, så som det digitala läromedlet redan är kvalitetssäkrat av huvudmannen där även lärare från skolan ingår i en arbetsgrupp. Rektorn säger att skolan har behöriga lärare som gör medvetna läromedelsval och tillägger att det ingår i lärarens profession att gå igenom materialet utifrån det centrala innehållet.

Av Skolinspektionens granskning framkommer att läraren inför val av läromedel granskar läromedlens överensstämmelse med läroplanens värdegrund. I intervjun med läraren framgår att hen beaktar värdegrundsperspektiven vid läromedelsval och kvalitetssäkrar bland annat utifrån jämställdhetsperspektivet. Läraren har exempelvis tittat på hur kvinnors roll beskrivs i ämnet historia. Läraren har reflekterat kring det och kompletterat med andra läromedel vid behov för att säkerställa att olika värdegrundsperspektiv beaktas. Vidare berättar läraren att hen använder olika läromedelsresurser som bland annat har läraren använt läromedel från en intresseorganisation för att belysa vissa perspektiv såsom människors lika värde. Läraren säger också att hen tar hänsyn till läromedlen så att de överensstämmer med revideringar av läroplanen. I den inskickade dokumentationen framgår det att skolans principer för läromedelsval bland annat innebär att diskrimineringsgrunderna ska beaktas.

Av Skolinspektionens granskning framgår läraren till viss del granskar läromedlens aktualitet och samstämmighet med samhällsutvecklingen men forskningsrön om ämnet och ämnets didaktik kan dock utvecklas, breddas och fördjupas. Läraren berättar i intervjun att hen väljer och analyserar olika läromedel för att de ska bidra med aktualitet och samstämmighet med samhällsutvecklingen. Vidare berättar läraren att det är upp till hen att granska om läromedlen är aktuella utifrån forskning i ämnet och ämnets didaktik, men ger inga exempel på hur den granskningen görs. Rektorn berättar att läraren i läromedelsvalen analyserar nytt innehåll utifrån samhällsutvecklingen och återanvänder inte gamla planeringar eftersom läromedlen hela tiden måste aktualiseras. Rektorn berättar vidare att läraren i läromedelsvalen gör medvetna val som bygger på vetenskap och beprövad erfarenhet.

Av Skolinspektionens granskning framkommer att läraren i val av läromedel är medveten om och tar hänsyn till läromedlens möjlighet till anpassning till elevers skilda behov. Läraren säger i intervjun att hen tar hänsyn till elevers skilda behov genom att anpassa läromedlen utifrån individen. Läraren berättar att hen exempelvis använder ett läromedel med inläst text och digitala läs- och skrivverktyg. Vidare berättar läraren att arbetslaget har elevavstämning varje vecka där elevernas skilda behov uppmärksammas och att elevhälsoteamet är med och bistår med att ta fram stödmaterial samt olika läromedelsanpassningar. Rektorn säger i intervjun att läraren anpassar och använder läromedel utifrån elevers skilda behov. Rektorn bekräftar också att elevhälsoteamet finns med vid val av läromedel.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Läraren behöver i kvalitetssäkring och val av läromedel utveckla sitt arbete med att granska hur läromedlen stämmer överens med aktuella forskningsrön om ämnet och ämnets didaktik.

Skolinspektionens granskning visar att läraren i flera delar har ett välfungerande kvalitetssäkrings- och urvalsarbete för att tillhandahålla läromedel av god kvalitet. Det framgår att läraren granskar och analyserar hur läromedlen stämmer överens med och omfattar väsentliga delar av ämnens centrala innehåll och syfte på ett sätt som skapar överblick och sammanhang i studierna. Vidare granskar läraren att läromedlen överensstämmer med läroplanens värdegrund. Det framgår också av granskningen att läraren vid val av läromedel är medvetna om och tar hänsyn till elevernas skilda behov. Arbetet med att granska hur läromedlen stämmer med aktuella forskningsrön om ämnet och ämnets didaktik kan dock utvecklas, breddas och fördjupas.

Enligt skollagen ska utbildningen vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Rektorn har, enligt läroplanen, ett särskilt ansvar för att alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda läromedel av god kvalitet för en tidsenlig utbildning.

Skolinspektionen bedömer att läraren behöver utveckla arbetet med att granska läromedel utifrån aktuell forskning om ämnet och ämnets didaktik mot bakgrund av att undervisningen ska bygga på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Skolinspektionen gör sin bedömning utifrån att läraren inte kunnat ge några exempel på tillfällen hen granskat läromedel utifrån sådan forskning.

På Skolinspektionens vägnar

X Gunilla Feiff

Föredragande utredare
Signerat av: Gunilla Feiff

X Ann Edvinsson

Beslutsfattare
Signerat av: Ann Edvinsson

I den slutgiltiga handläggningen av ärendet har även utredare Ola Cederblad deltagit.

Bilaga 1: Bakgrundsuppgifter

Denna granskning genomförs i 30 skolor runt om i landet, i urvalet ingår såväl enskilda som kommunala huvudmän. Vittra Kungshagen belägen i Nyköpings kommun med Vittra Skolorna AB som huvudman ingår i denna granskning. Enligt uppgifter från rektor går 360 elever på skolenheten, varav 180 elever i årskurs 7-9. Totalt undervisar en lärare inom samhällsorienterande ämnen i årskurs 7-9. Läraren inom samhällsorienterande ämnen är organiserade i ett arbetslag för årskurs 7-9

Skolinspektionen granskade Vittra Kungshagen den 11 december 2020. Granskningen genomfördes av Ola Cederblad och Gunilla Feiff.

Med anledning av Covid-19 anpassar Skolinspektionen för närvarande på olika sätt vårt arbete. Den här granskningen har genomförts på distans via telefon eller videolänk utan besök på skolorna. Vi följer kontinuerligt situationen och hur den påverkar skolsystemet i olika delar av landet. Mer information finns på www.skolinspektionen.se.

Bilaga 2: Underlag för bedömning tematisk kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- en enskild intervju med lärare inom samhällsorienterande ämnen
- en intervju med rektor, samt
- skriftlig information som har begärts in från huvudmannen och rektorn.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från granskningen för faktakontroll.

Mer information om den tematiska kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: <https://www.skolinspektionen.se/aktuellt/pagaende-inspektioner/skolors-laromedelsstrategi>

Bilaga 3: Författningsstöd

Bedömningsområde 1: Rektors strategi för kvalitetssäkring och val av läromedel i de samhällsorienterande ämnena

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 §§, 4 kap. 4-7 §§ och 4 kap. 9 § skollagen (2010:800)

Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2. Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande samt 2.8 Rektorns ansvar

Bedömningsområde 2: Lärarnas kvalitetssäkrings- och urvalsarbete för att tillhandahålla läromedel i de samhällsorienterande ämnena

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 3 kap. 2 § och 4 kap. 9 § skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevers ansvar och inflytande samt 2.8 Rektorns ansvar

Bilaga 4: Mall för huvudmannens redovisning

En viktig del i Skolinspektionens arbete är att ta del av elevernas synpunkter om sin skolsituation i våra utredningar. Vi skulle därför vilja veta om ni återkopplat vårt beslut till eleverna och i så fall på vilket sätt?

Utvecklingsområde 1: Rektorn behöver se till att principerna för kvalitetssäkring och val av läromedel i högre grad är kända och förankrade hos lärarna.

Redovisa vilka åtgärder som genomförts:

Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet:

Beskriv de effekter som eventuellt förväntas på längre sikt:

Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:

Utvecklingsområde 2: Läraren behöver i kvalitetssäkring och val av läromedel utveckla sitt arbete med att granska hur läromedlen stämmer överens med aktuella forskningsrön om ämnet och ämnets didaktik.

Redovisa vilka åtgärder som genomförts:

Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet:

Beskriv de effekter som eventuellt förväntas på längre sikt:

Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:

